

Normativa i documents de referència

Normativa

- DECRET 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

<https://www.gencat.net/diari/4915/07176074.htm>

(...)

Els objectius de l'educació primària es defineixen per al conjunt de l'etapa. En cada àrea curricular es descriu l'aportació al desenvolupament de les competències bàsiques i es defineixen els objectius generals i els continguts i els criteris d'avaluació de cada cicle. Els elements que conformen el currículum s'ordenen i es determinen tenint present els principis de comprensivitat, de diversitat i d'autonomia del centre. Aquests principis han d'afavorir la flexibilitat curricular per adequar l'ensenyament a les característiques de l'escola i a les diferències dels grups que la conformen, i han de fer viable, possible i prioritària l'atenció a la diversitat com a base per construir una escola realment inclusiva.

(...)

Disposicions de caràcter general

Article 1

Principis generals

(...)

1.3 L'educació primària s'organitzarà d'acord amb els principis d'educació comuna i la implantació d'un nou model educatiu basat en la filosofia coeducadora que disminueixi el sexisme i l'androcentrisme, el reconeixement de la diversitat afectivosexual i la valoració crítica de les desigualtats, així com l'atenció a la diversitat de l'alumnat, amb la finalitat que pugui assolir els objectius de l'etapa. Es posarà una especial atenció a l'adquisició de les competències bàsiques, a la detecció i tractament de les dificultats d'aprenentatge tan bon punt es produeixin, a la tutoria i orientació educativa de l'alumnat i a la relació amb les famílies per donar suport al procés educatiu dels seus fills i filles.

Capítol IV

Atenció a la diversitat

Article 11

Atenció a la diversitat

11.1 La intervenció educativa es regirà pel principi d'atenció a la diversitat, base d'una escola inclusiva. Els mecanismes que es posaran en pràctica per fer-la efectiva seran organitzatius, curriculars i metodològics. Entre aquests mecanismes, han de considerar-se les adaptacions del currículum, com també el suport en el grup ordinari, els agrupaments flexibles o els desdoblaments dels grups d'alumnes.

11.2 El Departament d'Educació posarà les condicions necessàries perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui assolir el màxim desenvolupament de les seves capacitats personals i els objectius del currículum i, per tant, s'asseguraran les mesures curriculars i organitzatives adients.

Així mateix, l'alumnat amb necessitats educatives especials que ho requereixi disposarà d'adaptacions que s'aparten significativament dels continguts i dels criteris d'avaluació, amb la finalitat de facilitar-li l'adquisició del currículum. Les esmentades adaptacions s'efectuaran per aconseguir el màxim

desenvolupament de les competències bàsiques. L'avaluació i la promoció de l'alumnat amb aquestes adaptacions prendran com a referent els objectius i criteris d'avaluació fixats en les programacions adaptades.

11.3 Sense perjudici de la permanència durant un curs més en el mateix cicle prevista a l'article 16.3, l'alumnat amb programacions adaptades podrà ampliar la seva permanència en l'etapa de l'educació primària a un curs més, sempre que això afavoreixi la seva integració socioeducativa.

11.4 L'alumnat d'incorporació tardana serà objecte d'una acollida personalitzada i de mesures organitzatives i curriculars que permetin la seva integració escolar i l'aprofitament dels seus estudis, d'acord amb les característiques personals, d'aprenentatge i del context social. L'acolliment d'aquest alumnat tindrà en compte de manera especial l'aprenentatge lingüístic, l'accés al currículum comú i els processos de socialització. El desenvolupament d'aquestes mesures serà en tot cas simultani a l'escolarització de l'alumnat en els grups ordinaris, segons el nivell i evolució del seu aprenentatge.

L'alumnat que presenti un desfasament de més d'un cicle en el seu nivell de competència curricular, podrà ser escolaritzat en un curs inferior al que li correspondria per edat. En cas que superi aquest desfasament s'incorporarà al curs que el pertoca per edat.

11.5. L'escolarització de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals podrà comportar tant l'adaptació curricular com la flexibilització de la permanència en un curs, en un cicle o en tota l'etapa. El Departament d'Educació establirà els requisits de diagnòstic i informe per als diferents casos.

- **Instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres per al curs 2007-2008**
<http://educacio.gencat.net/portal/page/portal/IDE/IIC>

Infantil, primària i educació especial públics.

I Organització general del centre

3 Atenció a les necessitats educatives de l'alumnat

3.2 Atenció a la diversitat

L'atenció a les necessitats educatives de tot l'alumnat ha de plantejar-se des de la perspectiva global del centre i ha de formar part de la seva planificació.

En l'educació primària és important que tot l'alumnat assoleixi un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i la resolució de problemes i d'autonomia en el treball escolar.

L'atenció a la diversitat s'ha de centrar fonamentalment a reforçar el desenvolupament de la llengua oral a parvulari, l'assoliment de la lectura i l'escriptura en el cicle inicial de l'educació primària i el desenvolupament de la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita, així com el raonament matemàtic i la resolució de problemes en els cicles mitjà i superior. Convé, en aquest sentit, prioritzar activitats com:

- Llengua oral: exercitació de l'expressió oral amb la narració de fets i historietes, la descripció d'elements i situacions, l'explicació de vivències, la descripció de persones, elements i situacions, l'expressió de desigs i sentiments...; lectura expressiva per part del mestre/a de contes i narracions; realització de converses interactives, fent un èmfasi especial en l'estructuració de les idees, la correcció fonètica i sintàctica...
- Lectura i escriptura: realització de diferents tipus de lectura (en veu alta, silenciosa, individual, en grup...); realització de lectures expressives per part del mestre/a; anticipació de continguts; treball de l'entonació, el ritme i la dicció...; reescriptura de textos (compleció de buits d'un text, confecció de paraules a partir de lletres, i de frases a partir de paraules, etc.)

- Comprensió lectora: activitats de descodificació i de percepció per eixamplar el camp visual, desenvolupar la discriminació i l'agilitat mental...; ús de textos diversos (llibres de text, revistes, diaris, mitjans informàtics...) de diferents àrees; treball abans de la lectura (objectius, formulació d'hipòtesis a partir de títols, imatges...), durant la lectura (lèxic, relació entre paràgrafs...) i després de la lectura (comprensió inferencial i crítica)...
- Expressió oral i escrita: realització de produccions de contextos diversos (diferents àrees i diferents tipus de textos); sistematització dels processos d'elaboració-contextualització (finalitat, extensió, llenguatge...), planificació (idees, estructura, recursos...), textualització (exemples, complementació, organització...) i revisió (idees, coherència, correcció lingüística, etc).
- Raonament matemàtic: representació de nombres (donar suport visual a les relacions numèriques, col·locar nombres en una recta...), activitats de càlcul mental (memorització de resultats de quantitats reduïdes que puguin aplicar-se a situacions diverses, aproximacions i estimacions, agrupaments de nombres seguint un criteri...), verbalització d'estratègies i processos emprats...
- Resolució de problemes: identificació i interpretació de problemes (formulació de preguntes, síntesi de la informació, representacions del problema...), emprar estratègies de resolució (replantejament del problema amb dades més petites, valoració d'alternatives...), verbalitzar el procés de resolució emprat, valorar el resultat obtingut...

Els mitjans informàtics són una eina potent per treballar processos de producció escrita —elaboració i reelaboració del text, correcció ortogràfica...— i l'accés i la selecció d'informació. Així mateix, el treball entre iguals —parelles o petits grups— pot afavorir la millora de la comprensió lectora i de les produccions escrites de l'alumnat. La intervenció de dos mestres a l'aula pot afavorir una atenció més individualitzada i la realització d'activitats més interactives.

Els centres que estan situats en entorns socials i econòmics desfavorits i, per tant, imparteixen ensenyaments a un nombre elevat d'alumnes que tenen especials dificultats per assolir els objectius generals a causa de les seves condicions socials i culturals, han d'optimitzar l'increment dels recursos humans de què disposen i l'autorització per mantenir grups d'alumnes amb una ràtio inferior a l'establerta amb caràcter general, a fi d'aplicar mesures metodològiques i d'organització per atendre la diversitat de l'alumnat.

Les mesures més específiques d'atenció a la diversitat poden ser organitzatives —intervenció de dos mestres a l'aula, agrupaments flexibles, atenció en petits grups o de manera individualitzada dins o fora de l'aula...—, però han d'incidir fonamentalment en les estratègies didàctiques i metodològiques i en el procés d'avaluació de l'alumnat.

Cal una planificació global de centre quant a les mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat, quant a la concreció per a cada alumne o alumna dels objectius i les estratègies d'intervenció i quant als criteris per a la seva avaluació.

A més del professorat de suport, els centres han de destinar prioritàriament les hores del professorat del centre que quedin disponibles, un cop cobertes les prescripcions curriculars dels diferents cicles, a l'atenció específica de l'alumnat que presenti més necessitats.

3.2.1 Comissió d'atenció a la diversitat

A fi de donar suport a l'equip directiu en la planificació i el seguiment de les actuacions que es duguin a terme per atendre la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat, es constituirà en cada centre la comissió d'atenció a la diversitat, integrada pel cap o la cap d'estudis que la presideix, el mestre/a d'educació especial, el mestre o mestres d'audició i llenguatge, el coordinador/a de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre, així com els coordinadors de cicle o altre professorat que el centre consideri convenient, inclosos els tutors, quan escaigui, i el o la professional de l'equip d'assessorament psicopedagògic (EAP) que intervé en el centre.

La comissió d'atenció a la diversitat haurà de determinar els criteris per a l'atenció a la diversitat de necessitats educatives dels alumnes i les alumnes, els procediments que s'empraran per determinar aquestes necessitats educatives i per formular les adaptacions que correspongui, així com els trets bàsics de les formes organitzatives i dels criteris metodològics que, en el context del centre, es considerin més idonis per atendre la diversitat de l'alumnat.

- Ordre de 25 d'agost de 1994, per la qual s'estableix el procediment per a l'autorització de modificacions d'elements prescriptius del currículum de l'etapa d'educació infantil i de l'etapa d'educació primària (DOGC núm. 1947, de 14/9/1994).
http://www.xtec.cat/estudis/primaria/08_normativa/o25_94.pdf
- Ordre de 24 de novembre de 1998, per la qual s'estableix el procediment per a l'autorització de modificacions d'elements prescriptius del currículum de l'etapa d'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 2807, de 18.1.1999)
http://www.xtec.cat/~jcruz/recursos/c_inf_normativa.html
- Estudis. Educació Infantil i Primària. Avaluació interna de centres. Departament d'Educació. Material de suport per als centres:
 - Consideracions generals
 - L'autoavaluació: una estratègia per a la millora dels centres
 - Estructura funcional i gestió de l'acció educativa
 - Atenció i seguiment de l'alumnat
 - Desenvolupament de l'acció docent
 - El procés d'avaluació de l'alumnat
 - Orientacions per a l'autoinforme i l'elaboració de proves
 - Exemples de dissenys avaluatius
 - Exemples de proves d'avaluacióhttp://www.xtec.cat/estudis/primaria/avaluacio_pri.htm

Recursos

Bibliografia bàsica:

- PUJOLÀS, P. *Aprendre junts alumnes diferents*. Vic: Eumo, 2002.
- RIBES, T.; SEIX, T. *L'avaluació formativa en l'àrea de llengua*. Barcelona: Graó, 1997.
- WANG, M. *Atención a la diversidad del alumnado*. Madrid: Narcea, 1995.